

Verbraucherzentrale Südtirol
Centro Tutela Consumatori Utenti

Die Stimme der VerbraucherInnen
La voce dei consumatori

VZS-name

VZS-str

VZS-plz

VZS-tel

info@verbraucherzentrale.it

Telegram cunsumadëures novëmber/dezëmber 2014

Cunc dla Vodafone y dla Telekom falc ortià tres e-mail dai Païsc Todësc

Cancelede la e-mail, no dauride les injuntes: ara se trata de programs danusc

Al momënt ciafa tröc consumadus y tröpes consumadësses tl Südtirol cunc da paié da Vodafone Deutschland o Telekom Deutschland por e-mail. La mail contëgn le numer dl cunt, le numer dl tliënt, la soma dl cunt y la tomanza. Implü é scrit che le cunt é tl'injunta sciöche documënt PDF, y sce ara ne va nia da le daurì cun le fonin, désson le fà cun le PC.

Le documënt PDF contëgn indere n software danusc. Ara nen va de trapoluns da foradecà che prô da rové pro i daç personai di tliënc. Porchël: no tignide cunt dla e-mail y canceledela y no stede a daurì la injunta!

Consëis por se stravardè da de te' mails ciafëise sön www.verbraucherzentrale.it.

Vacanza da d'invern: metede averda ala dërta proteziun cuntra le sorëdl

Te tröc produç cuntra le sorëdl vëgnel adorè nano-particoles de biossid de titan, che à consequënzes sön nosc corp che i ne sun nia ciàmò bugn da calcolè. Al é saurì assà da stabili sce n produt contëgn nano-particoles o manco. Da messè dl 2013 é en forza te dōta l'Europa le Regolamënt europeich sön i cosmetics, aladō de chël che les nano-particoles mëss gnì detlarades esplizitamënter sön la confeziun dl produt. Sce al é incè biossid de titan laite sot forma de nano-particoles, mëssel gnì detlarè a pert. Sce la crema da sorëdl contëgn n ingrediënt sot forma de nano-particoles é la diziun "nano" obligatoria. Por avëi n cheder dla situaziun tl Südtirol, unse controlè les listes di componënc de cremes da sorëdl te cater botëghes de Balsan (Interspar, Iperpoli, Tigota' y Naturalia), por ciafè cremes che ne contëgn nia biossid de titan sot forma de nano-particoles. Sön nosc sit www.verbraucherzentrale.it ciafëise na lista de cremes zënza nano-particoles.

Metede averda: incè sce n valgōnes cremes de n cer' produtur ne podess nia contignì biossid de titan te nano-particoles, n'él nia dit che chësc veles por dōtes les cremes fates y comercialisades da chël produtur. Porchël é a vigni moda bun da controlè la lista di componënc de vigni produt denanco le cumprè.

Retlam y „privacy“ – basta cun telefonades de retlam

Feter vigni dé gnunse disturbà da boteghiers telefonics che se contactàia sön la linea fissa o söl fonin. Y impede se gode nosc tēmp lēde sunse te n iade sot n cogol de ofertes de de vigni sort.

Sce nosc numer de rēi fissa é tl liber dl telefonn vara da se scrì ite tl Register dles oposziuns. I numeri metüs ite te chēsc register ne po nia plü gnì contactà por propostes de retlam.

En ocajiun dla sotescriziun de vigni contrat vègnel damanè do le consēns da adorè i dać. Important: le consēns dl tratamēt di dać aladò "dl contrat" (por ejēmpl por le perfezionamēt de contrat por n fonin) mēss gnì desfarenzié dal consēns por operaziuns de marketing.

Consēi: controledes ti contrac stlüc jö sce i èis dè chēsc consēns. Ara va a vigni moda da le trà zoruch te vigni momēt zēnza problems.

Sce i gnun impò contactà é la cossa plü scēmpla y da faziun, cíamò dī madēr "Nou, dilan" y stlüc jö la conversaziun.

De plü informaziuns é da ciafè sön: www.centroconsumatori.it.

Desdì por tēmp y ora l'assicuraziun: metede averda, aladò dl contrat vèl d'atri terminns

Dal 1° de jenà dl 2013 ne mēss les assicuraziuns de responsabilitè zivila dl auto nia plü gnì desdites.

Chēsta novité s'è deslarié fora sciöche n aiet y i consumadus l'à tuta sö ion.

Baldi vègnel incè a s'al dè n valgönes incomprenjiuns. Tröc consumadus mina che le dovèi da ortié na desdita por scrit, sides gnü tut jö por düc i contrac d'assicuraziuns. La ZC ves recorda che le dovèi de desdita é gnü tut jö por la responsabilitè zivila dl auto ("rc auto"), mo vel tres cíamò por d'atri contrac, sciöche le medefüch, la maratia, l'inzidēt, la responsabilitè zivila dl capofamilia, la sconanza legala, y i.i. De plü informaziuns sciöche lètres d'ejēmpl por desdì ciafèise chilò www.verbraucherzentrale.it.

Telecom Italia: la tassa de coliamēt toma demez, la tassa de basa vègn alzada de 1 n euro y la tarifa de basa é dui iadi tan alta

Al 1. de novēمبر gnaràl alzè la tarifa mensila di utēnc cun n contrat de basa de Telecom Italia da 17,54 euro a 18,54 euro al mèis. Al gnarà tut demez la tassa de coliamēt de 5,04 zentejimi, mo la tarifa de basa passarà da 5,04 zentejimi al menüt a 10 zentejimi al menüt por les telefonades nazionales. A chēsta moda sarà i cosc do dal pröm menüt de conversaziun telefonica dui iadi tan alc.

N stlaf porchel por düc chi utēnc, sovēnz nen vara de utēnc plü vedli, che fej püces telefonades y n'à nia na conesciun a internet. Bele dan dal aumēt è la tarifa de basa chēra che fajò fora le plü.

Le consumadù po dagnora se informè sön les ofertes sön le marcé por se stravardè dai aumēnc y mudé operadù canche i cosc va sö demassa. Metede averda! Sce ara va ne stede a mēte massa averda al marketing mo informesse naòta sön cí che le marcé pîta y fajede indortöra i cunc zēnza se desmentié che n ann à 12 mèisc.

Pro les sēntes dla ZC él a desposiziun nüsc consulēnc y nostes consulēntes dles telecomunicaziun por

analisé debann les ofertes plü vantajoses y d'ater material informatif che é inće söl sit:
www.centroconsumatori.it.

Strom y gas: prisc plü alc dal 1. d'otober

Les families dl Südtirol paia 200 euro deplü co la mesaria europeica

I prisc preodüs por le trimester otober – dezember dal'Autorité por l'energia eletrica y le gas s'alza: +5,4% por le gas y +1,7% por l'energia eletrica. Por na familia mesana dl Südtirol ô chësc di paié por le strom y le gas zirca 70 euro implü al ann. Aladô dles calcolaziun dl portal da paridlé www.facile.it, paia les families talianes cina 200 euro deplü, respet ala mesaria dles tarifes paiades tl'Europa.

Che che chir na miù oferta söl "marcé lède", po porvè da adorè le "Trovaofferte" a desposiziun söl sit dl'Autorité por l'energia eletrica y le gas www.autorita.energia.it. Les ofertes a confrunt é chères dles impreses che à fat para voluntariamënter al program de confrunt. L'iscriziun n'é nia obligatoria: por chësta rajun podéssel ester söl marcé proposes de d'atres impreses, che n'é nia tl Trova-offerte y che podess ester inće miù marcé.

Metede averda: n'oferta n'é mai ma "la miù marcé", inće sce le rapresentant fajarà daldöt por se baié sö! La ZC é a desposiziun por confrontè les ofertes desvalies.

Can àn pa le dërt da ciafè na detrata dala cuta sce an cumpra n garage?

Tratan la consulënza tl ciamp di imobii pro la ZC sozédel sovënz che nüsc utënc damanes sce ara va da trà jö dala cuta i cosc da fà n garage. La detraziun Irpef dl 50% speta inće sce al vëgn cumprè n garage che alda pro n'abitaziun, mo ma sce al é nü y ma en referimënt ai cosc de realizaziun.

Mo an mëss tignì cunt de n valgügn aspec:

- 1. le paiamënt mëss gnì fat tres paiamënt bancar, cun indicaziun dla lege, dl beneficiar dla detraziun y dla dita de costruziun dl garage;
- 2. atestaziun di cosc da pert dla dita de costruziun.

An po s'anuzé dla detraziun dl 50% inće tl caje de intervënc de restrotoraziun o manutenziun straordinaria dl garage y post da lascè l'auto, mo al mëss aldì laprò bele dan le scomenciamënt di laûrs. La detraziun dl 50% vëgn aplicada ales spëises sostignides cina ai 31 de dezember dl 2014. Dl 2015 s'arbassarà la detraziun al 40% y dl 2016 sarà indô dl 36%.

De plü informaziuns é da ciafè pro la dot. Daniela Magi y la dot. Margaret Brugger tla ZCS (Tel 0471-975597) o sön www.verbraucherzentrale.it.

Tliënc dl'energia che ne paia nia: associazions di consumadus critiches devers le regolamënt nü

I ultimi dac lascià alsavèi dal'Autorité dl'energia eletrica y sorvisc idrich integrè (AEEGSI), é tlers por ci

reverda i tliënc che ne paia nia: cí che pësa deplü sön les somes di paiamënc tardis n'é nia les utënzes de cíasa mo chères comerciales, de pices impreses y ënc locai. Les Assoziaziuns di Consumadus lascia alsavëi che ares n'é nia a öna cun na regolamentaziun massa complicada dl'Autorité por l'energia eletrica, le gas y le sistem idrich integrè y se damana deperpo provedimënc plü tlers y scëmpli. Les Assoziaziuns di Consumadus conscidrëia la proposta dl'Autorité da cherié na "banca daç de che che ne paia nia" na cossa particolarmënter prigorosa y critica, che risčia da portè pro a destorjiuns pesoçes te n setur che é bele problematch. La mosöra é massa pesoçia, nia da azetè, ajache la soma n'é nia alta y chësc reverda ma les aziëndes, che se dà bele da tëm jö cun operaziuns de recuperada y cartolarisaziun (zesciun/venüda) di credic.

Vacanzas: tëm de arobades te cíasa

La Zentrala di Consumadus dà consëis sön co se sconè dai leri

Le tëm dles vacanzas é inçe la sajun alta por i leri. Mo sce an mët averda vara da tignì fora tröpes arobades: no lascede i üsc de sorà y les finestres mez-davertes, no ascognede les tles defora, dijedi dagnora ai vijins che i sëis demez, y i.i. Les somes investides te mosöres de prevenziun é dagnora scioldi spenüs sciöche al alda, che po inçe gnì traç jö dales cutes.

Sce i ti çiarëis n pü' plü avisa a osta cíasa sëise magari bugn da ciafè fora olache ara sceca. Por ejëmpl: saradöres standard, ancoraji a mür debli, puntì nia renforzà, finestres de cíanoa zënza saradöres implü y i.i....

Cun mosöres adatades de prevenziun vara da tó y jì impara. L'investimënt po inçe gnì trat jö pro la detlaraziun anuala dl davagn (IRPEF). Les mosöres adotades cína la fin dl ann po gnì trates jö dl 50% (cun IVA laprò); la soma mëss gnì trata jö te cuotes anfat te 10 agn. Por le 2015 va la detraziun jö al 40%, y dal 2016 saràra dl 36%. Por deplü informaziuns: www.centroconsumatori.it.